

**STERK
HUIS**

STEEDS STERKER.

Armoede

de gevolgen voor kinderen

Oorzaken, risicofactoren, versterkers

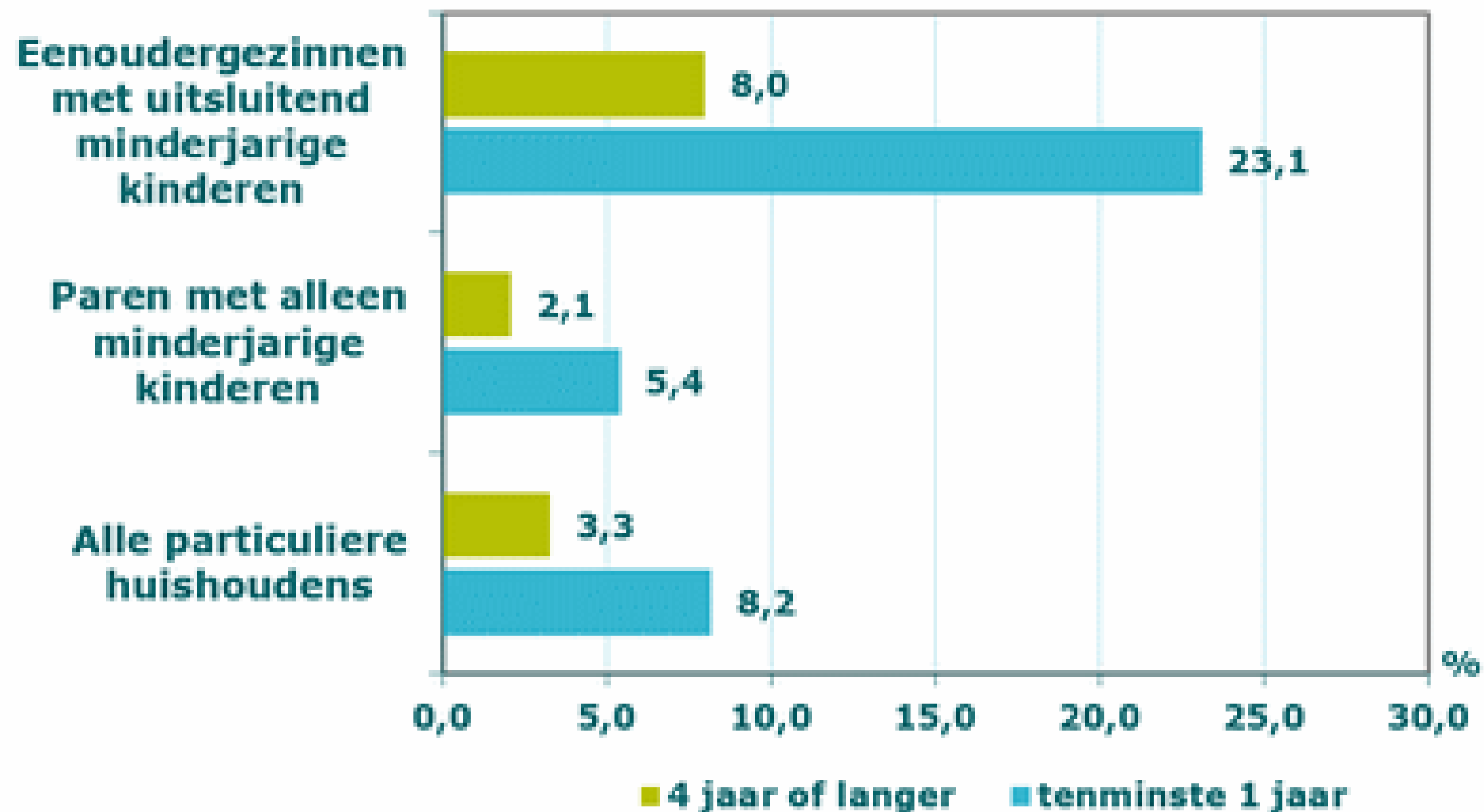

- Licht verstandelijke beperking
- Persoonlijke problematiek
- (Complexe) Scheidingen, alleenstaand ouderschap
- Migrantenaafkomst
- Generatie op generatie
- Schaamte
- Complexe regelingen

Cijfers 2016 (NJI)

Huishoudens onder de lage-inkomensgrens (2016)

Gezinstaken

- Financiën
- Huishouden
- (ex-)partner- Relatie
- Persoonlijk welbevinden
- Opvoeding

Armoede en de gezinstaken

Chronische stress vanuit armoede leidt tot ...

- Problemen met wonen en huishouden
- Relatieproblemen
- Persoonlijke problematiek bij ouder(s)
- Opvoedproblematiek

Vicieuze cirkel

Armoede en opvoeding

Als gevolg van persoonlijke stress en persoonlijke problemen ...

- Ouders minder sensitief en responsief in de opvoeding
- Vaak autoritaire, inconsistente opvoedstijl
- Veel kinderen krijgen de (geld)zorgen van ouders mee
- Verhoogd risico op verwaarlozing, fysieke en psychische kindermishandeling

Uit onderzoek blijkt..

Kinderen in armoede worden dagelijks met geldgebrek geconfronteerd

De eerste zorg van kinderen zijn niet de materiële zorgen.

De eerste zorg van kinderen is de zorg voor de problemen van hun ouder(s):

- Uit huis worden gezet
- Geen geld voor eten meer hebben
- Nog meer schulden maken

Armoede – gevolgen voor kinderen

Gevoelens van kinderen

- Angst en schaamte voor problemen van ouders
- Schaamte, jaloezie, verdriet, woede

Armoede in dagelijks leven van kinderen

- Minder vaak lid van sportclub of vereniging
- Minder vaak vakanties en uitstapjes
- Geen geld voor kleren, internet
- Nier mee kunnen op schoolexcursies

➔ Sociaal isolement, sociale uitsluiting

Armoede en gevolgen voor kinderen

- Internaliserende problematiek
- Externaliserende problematiek
- Ontwikkelingsproblematiek
- Minder goede hersenontwikkeling als gevolg van chronische stress
- Risico op (chronisch) trauma

Armoede - gevolgen op langere termijn

Ontwikkelarmoede

Groter risico op

- Voortijdig schoolverlaten
- Jeugdcriminaliteit
- Ontwikkelen psychopathologie
- Intergenerationele overdracht van armoede

Buffers tegen effecten **van** armoede

- Goede ouder-kindrelatie
- Positief opvoedklimaat
- Sociale steun rondom gezin
  - praktisch, emotioneel, financieel
- Maatschappelijke steun

Buffers en versterken van buffers - ouders

Stysteemgerichte inzet: ouders en kinderen

In afstemming met school en betrokken netwerk

- **Intensieve gezinsbegeleiding**

Versterken van alle gezinstaken, inclusief hulp bij financiën

Versterken van ouder-kindrelatie en positief opvoedklimaat

Cirkel van invloed vergroten - houdingsaspect

Netwerk vergroten

- **Video-interactie-begeleiding, multisysteemtherapie**

Behandeling en versterken van buffers-kind

Ik-versterking kind

- Vergroten sociale en emotionele vaardigheden
- Vergroten van weerbaarheid en zelfvertrouwen
- Samenwerking met school, KDV
- Psycho educatie aan de ouder(s)

Bij voorbeeld:

Rots en Water, dagbehandeling, speltherapie

Dank voor uw aandacht!

**STERK
HUIS**

Gesprek met elkaar

- **Gevolgen voor kinderen in jullie dagelijkse praktijk?**
- **Aanvullende buffers?**
- **Wat kun je doen voor een kind?**
- **Pleisters plakken – oorzaken aanpakken?**

STEEDS STERKER.

